

โมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรม

ราชชนก

กระทรวงสาธารณสุข

An Impact Causal Model of quality assurance within College Under
Jurisdiction Praboromarachanon Institute Ministry of Public Health

นวลใย พิศชาติ¹, พิมพ์ลัญช์ อายวัฒน์², วัจน่า สุนทรวัฒน์³ และภาณุ อดกกลิ่น⁴

¹ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล โทร 042-295406 โทรสาร 042-295404 Email: ny2496@gmail.com

² รองผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์ โทร 042-295406 โทรสาร 042-295404 Email: happynam007@gmail.com

³ หัวหน้าฝ่ายมาตรฐานและประกันคุณภาพ โทร 042-295406 โทรสาร 042-295404 Email: watjana_tip@hotmail.com

⁴ พยาบาลวิชาชีพ(ด้านการสอน) โทร 042-295406 ต่อ 120 โทรสาร 042-295404 Email: panuodklun@gmail.com

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี 41330

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหาร คณาจารย์ บุคลากรสายปฏิบัติการ และ นักศึกษา 733 คน เครื่องมือได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 และทดลองใช้มีความเที่ยง 0.82 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลใช้โปรแกรม LISREL

ผลการวิจัยพบว่า

1. โมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดของสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหาร การใช้เทคโนโลยี วัฒนธรรมองค์การ ความเป็นนักวิชาการ ภาวะผู้นำ นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์ การสื่อสาร การเงินและงบประมาณ และการบริหารทรัพยากรบุคคล
2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกัน โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 147.05 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 62 ค่า ($\chi^2/df = 2.37, P=0.00$) ดัชนี GFI เท่ากับ 0.97 ดัชนี AGFI เท่ากับ 0.95 ดัชนี CFI เท่ากับ 1.00 ค่า RMR เท่ากับ 0.039 ดัชนี PGFI เท่ากับ 0.57 ดัชนี NFI เท่ากับ 1.00 ดัชนี PNFI เท่ากับ 1.00 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.043
3. ตัวแปรทั้งหมดของโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัย ได้ร้อยละ 73 ขึ้นไป ปัจจัยที่ส่งผลโดยรวมต่อผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัย ได้แก่ ภาวะผู้นำ และการติดต่อสื่อสารมีค่าเท่ากัน (0.63) รองลงมาได้แก่ วัฒนธรรมองค์การ การเงินและงบประมาณ มีค่าเท่ากัน (0.60) ตามลำดับ

คำสำคัญ : โมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพ

Abstract

The purposes of this research were to create An impact causal model of quality assurance that effect to the college under jurisdiction Praboromarachanok Institute Ministry of Public Health and to examine the goodness of fit of the developed causal model of the factor effect to the result of a quality assessment of the college under jurisdiction Praboromarachanok Institute Ministry of Public Health to the empirical data. The research sample consisted of 733 responders included directors administrators, board committee, teachers, officers, and student in the college under jurisdiction Praboromarachanok Institute Ministry of Public Health. Data were collected by questionnaires which is a tool of this research. Basic data analysis in percentage, average and standard deviation were analyzed by using computer program and the goodness of fit of the model was analyzed by using LISREL.

The findings were as follows:

1. The created impact causal model of quality assurance that effect to the college under jurisdiction Praboromarachanok Institute Ministry of Public Health , consisted of structural organization, technology use, organizational culture, academic, leadership, Policy and strategy, communication , budget , and Human Resource Management.
2. The result of the examination of the created impact causal model of quality assurance that effect to the College Under Jurisdiction Praboromarachanok Institute Ministry of Public Health was valid and fit to the empirical data, considered from Chi-square (χ^2). The model indicated that the Chi-square goodness of fit test was 147.05, degree of freedom (df) =62 (χ^2 /df = 2.37, P=0.00) GFI=0.97, AGFI=0.95, CFI=1.00, and RMR=0.039. PFGI=0.63, NFI=1.00, PNFI=0.57 and RMSEA=0.048.
3. The model could explain the variance in the factors that effect to quality assessment of the college under jurisdiction Praboromarachanok Institute Ministry of Public Health ≥ 73 %. The factors in overall that effect a quality assessment of the the College Under Jurisdiction Praboromarachanok Institute Ministry of Public Health the most were the leadership and communication (0.63), next were the cultural organization and budget (0.60) respectively.

Keyword: impact causal model of quality assurance

บทนำ

การศึกษาสร้างความเจริญให้แก่โลกในทุกๆด้าน หมายรวมถึงคุณภาพและมาตรฐาน (วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, 2553) การพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคตจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงสถานการณ์ และความจริงของโลกปัจจุบันเพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงซึ่งการศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคนและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่จะให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการผลักดัน และขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง(พ.ศ.2552-2561) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) การพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคตจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงสถานการณ์ และความจริงของโลกปัจจุบันเพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงของความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการใหม่ๆ การเข้าถึงความรู้และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน กำลังคนและภูมิปัญญาของประเทศ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้ประเทศเกิดการพัฒนาและมีศักยภาพในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศ ด้วยเหตุนี้ ทำให้หลายๆ ประเทศหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษา เพื่อใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาที่หลากหลาย เมื่อคนในประเทศมีคุณภาพก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน สังคมที่ประชาชนมีคุณภาพ มีความรู้ที่เข้มแข็ง สามารถแข่งขันได้ อย่างดีในสากลโลก เพราะสังคมยุคใหม่แข่งขันกันที่คุณภาพของคน ทรัพยากรมนุษย์จึงกลายเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมสามารถแข่งขันได้กับสังคมอื่น สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้เจริญ

ก้าวหน้าด้วยวิทยาการใหม่ๆ การเข้าถึงความรู้ และสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วเพื่อให้รู้ทันสถานการณ์และความจริงของโลกปัจจุบัน(ปรัชญา เวสารัชช์, 2552: 9; สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2545: 218; ธงทอง จันทรางศุ, 2553: 5)

การเตรียมการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงเพื่อให้การศึกษาไทยสามารถ“เข้าแข่งขัน” ร่วมกับการศึกษาของนานาชาติได้อย่างเต็มภาคภูมิ ซึ่งการศึกษาระดับอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมีหน้าที่โดยตรงในการสร้างความองคกรทางปัญญาผ่านกระบวนการผลิตกำลังคนระดับสูง ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบระดับอุดมศึกษาของ สมศ. (พ.ศ. 2544 – 2548) ได้ข้อมูลพื้นฐาน(baseline data) เป็นเสมือนกลไกการตรวจสอบสภาพความพร้อม ความต้องการของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อปรับปรุงระบบ พบว่ายังมีระบบติดตามคุณภาพของบัณฑิต หลักสูตรที่เปิดสอนมีจำนวนน้อย หนังสือ วารสารไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษา ผลงานวิจัยของอาจารย์มีจำนวนน้อย และไม่มีศักยภาพในการบริการวิชาการน้อย สถาบันขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ และไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะ (สมศ, 2552: 20-21) ในการประเมินภายนอกกรอบสอง มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้สถาบัน การศึกษาแต่ละแห่งประเมินตนเองได้อย่างถูกต้องซึ่งพบว่ามาตรฐานอยู่ในระดับดีมี 2 ด้าน คือ ด้านคุณภาพบัณฑิต และด้านการเรียนรู้ จากการประเมินดังกล่าวได้ก่อให้เกิดกระแสการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นนำไปสู่การปฏิรูปทางการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยมีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ เร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีบูรณาการในทุกระดับการศึกษาและในชุมชน โดยใช้พื้นที่และโรงเรียนเป็นฐาน บูรณาการทุกมิติ และยึดเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นหลักในการยกระดับคุณภาพโรงเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และส่งเสริมความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา และวิจัยพัฒนาในภูมิภาค รวมทั้งเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในชุมชนโดยเชื่อมโยงบทบาทสถาบันครอบครัว การศึกษา และศาสนา (สมศ, 2552: 20-21; สกอ, 2551: 1-2)

การยึดเกณฑ์การประเมินของ สกอ. และ สมศ.เป็นหลักในการยกระดับคุณภาพสถานศึกษา สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษารอบสองเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพ จำเป็นต้องติดตามประเมินผลว่าหลังจากมีการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกกว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอันเป็นประโยชน์กับสถานศึกษาอย่างไร เกิดผลกระทบในด้านบวกหรือไม่อย่างไร Harvey(2006)พบว่าผลกระทบของการประกันคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นคือการปรับปรุงตัวชี้วัดประสิทธิภาพ หน่วยประกันคุณภาพภายใน และระบบกลไกในการประกันคุณภาพ การนำผลการประเมินภายนอกไปสู่การปรับปรุง การตอบรับจากนักศึกษา การเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก และการรับรู้ในความสามารถของบัณฑิตจากนายจ้าง แต่การประเมินของ สมศ. ที่ผ่านมายังมิได้กำหนดตัวบ่งชี้ในการวัดผลกระทบ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการใช้ผลประเมิน และทราบถึงผลกระทบทางการศึกษาอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสำรวจผลกระทบของการประกันคุณภาพและสร้างโมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจผลกระทบของโมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อสร้างโมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

วิธีการวิจัย

ประชากร ได้แก่ วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก 37 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก 34 แห่ง โดยเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการ คณะกรรมการบริหาร บุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายปฏิบัติการ และ นักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการจัดส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบแล้วส่งกลับทางไปรษณีย์ โดยได้รับคืน 30 วิทยาลัย จำนวน 733 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.24 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ส่วนการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ ด้วยโปรแกรม LISREL

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. โมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยฯที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหาร สภาพการใช้เทคโนโลยี วัฒนธรรมองค์กร ความเป็นนักวิชาการ ภาวะผู้นำ นโยบายและแผน การติดต่อสื่อสาร การเงินและงบประมาณ และการบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นปัจจัยส่งผลทางตรง และทางอ้อมต่อผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดของสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข มีค่าอิทธิพลเป็นบวกโดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขมากที่สุด ได้แก่ **ภาวะผู้นำ และการติดต่อสื่อสาร**มีค่าเท่ากับ(0.63) สอดคล้องกับ John Brennan(2008), Bober & Barlett (2004), Cousins (1995) และ รุจา รอดเข็ม(2547) พบว่าการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน ให้เกิดผลกระทบที่ดีต่อกระบวนการประกันคุณภาพ ทำให้ความน่าเชื่อถือของรายงานการประเมินสูงขึ้น และทำผลการประเมินมีความตรงประเด็นมากขึ้น กิตติยา สืออ่อน (2547) และ รุจา รอดเข็ม(2547) พบว่า ภาวะผู้นำส่งผลต่อการประกันคุณภาพ รองลงมาได้แก่ **วัฒนธรรมองค์กร การเงินและงบประมาณ** มีค่าเท่ากับ(0.60) สอดคล้องกับ Boulden (2011), John Brennan (2008) และกิตติยา สืออ่อน (2547) พบว่าองค์การที่มีวัฒนธรรมในการปรับปรุงตัวเอง เปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติ มีการเปรียบเทียบระดับกับสถานศึกษาอื่นเพื่อรักษาชื่อเสียงทำให้องค์กรมีคุณภาพ สอดคล้องกับ Bamberger (2004) พบว่าการมีงบประมาณใช้จ่ายที่เพียงพอจะทำให้โครงการนั้นมีประสิทธิผลในระดับสูง สำหรับปัจจัยอื่นๆก็มีความสำคัญได้แก่ การบริหารทรัพยากรบุคคล(0.59) นโยบายและแผน(0.56) สภาพการใช้เทคโนโลยี(0.54) ความเป็นนักวิชาการ(0.54) โครงสร้างการบริหาร(0.46) สอดคล้องกับ กิตติยา สืออ่อน (2547)และ กนกวรรณ เอี่ยมชัย(2547) พบว่าการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรส่งผลต่อคุณภาพ สอดคล้องกับ Bober & Barlett (2004)พบว่าปัจจัยด้านนโยบายมีผลกระทบต่อการนำผลการประเมินไปใช้ สอดคล้องกับ Chen & Peng (2010), Graham (2003) รุจา รอดเข็ม(2547)กนกวรรณ เอี่ยมชัย (2547) และกิตติยา สืออ่อน (2547) พบว่าพบว่าเทคโนโลยี ความพร้อมด้านทรัพยากร ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอนส่งผลกระทบต่อหลักสูตร สอดคล้องกับรุจา รอดเข็ม(2547) พบว่าโครงสร้างองค์การส่งผลการคุณภาพวิทยาลัย ดังนั้นการสร้างภาวะผู้นำให้กับบุคลากรภายในวิทยาลัย การสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการทำงานอย่างมีคุณภาพจะทำให้การประกันคุณภาพของวิทยาลัยฯประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ต้องพัฒนาความสามารถบุคลากรในการติดต่อ สื่อสารในการทำงานจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การประกันคุณภาพของวิทยาลัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณในการดำเนินการอย่างเพียงพอ โครงสร้างการบริหารของวิทยาลัยต้องเอื้อต่อการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายและแผนอย่างชัดเจน บริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน การปฏิบัติงานของสายสนับสนุน คณาจารย์ และบุคลากรต้องมีผลงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแสดงถึงความสามารถทางวิชาการ ซึ่งปัจจัยทั้ง 9 ประการนี้ส่งผลกระทบต่อผลการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดของสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

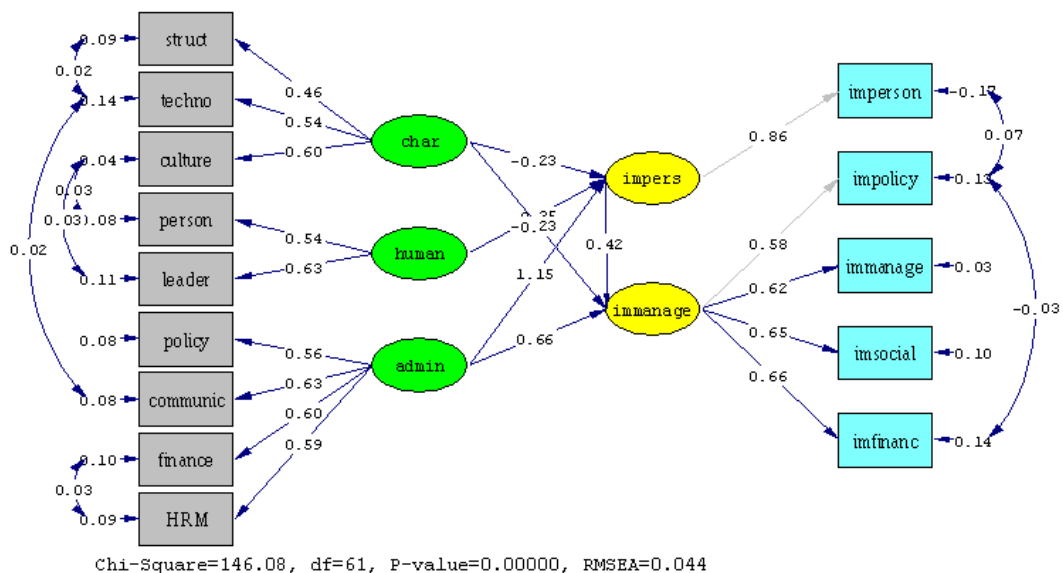
สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการประกันคุณภาพพบว่าที่มีต่อบุคลากรและนักศึกษาในวิทยาลัย สอดคล้องกับ Boulden (2011), Yaoming, et al(2009), Sizong Wu & Lingfei Wu(2008), Brent D. Ruben, et al (2007) และ กิตติยา สีส่อน (2547) พบว่าการประกันคุณภาพส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ส่งผลกระทบต่อ วิธีการสอนของอาจารย์ วิธีการเรียนของผู้เรียน ผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายของวิทยาลัย สอดคล้องกับ María José Lemaitre, et al (2010) พบว่าการประกันคุณภาพส่งผลกระทบต่อทิศทางและจุดเน้นของการตัดสินใจเชิงนโยบาย การเพิ่มมูลค่าของการเรียนการสอน การพัฒนาทางวิชาการและด้านอื่นเชื่อมโยงกับกระบวนการรับรองคุณภาพเข้ากับการเรียนการสอน และเชื่อมโยงการประกันคุณภาพกับภาระงาน สอดคล้องกับ Harvey (2006) พบว่าผลกระทบของการประกันคุณภาพ ทำให้เกิดการปรับปรุงตัวชี้วัดประสิทธิภาพ หน่วยประกันคุณภาพภายใน และระบบ กลไกในการประกันคุณภาพ การนำผลการประเมินภายนอกไปสู่การปรับปรุง การตอบรับจากนักศึกษา การเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก และการรับรู้ในความสามารถของบัณฑิตจากนายจ้างแล้วนำข้อเสนอแนะมาใช้ปรับปรุง ผลกระทบต่อการบริหารทรัพยากรบุคคล สอดคล้องกับ Yaoming, et al(2009) และรุจา รอดเข็ม(2547) พบว่าการประกันคุณภาพมีผลกระทบต่อวิธีการบริหารจัดการ การบริหารการเปลี่ยนแปลง และการบริหารเชิงกลยุทธ์ ผลกระทบต่อชุมชน/สังคม สอดคล้องกับ Poole(2011) พบว่า การประกันคุณภาพมีผลกระทบต่อการสร้างแรงจูงใจนักเรียน และชุมชนในเชิงบวก สอดคล้องกับ Dyett (2011), Morgan & Jones(2009) พบว่าการประกันคุณภาพเกิดผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางปฏิบัติหรือได้รับประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญของการดูแลสุขภาพ การเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของนักศึกษา มีผู้เรียนมากขึ้น และมีการเชื่อมโยงกับการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นการประกันคุณภาพ จึงส่งผลกระทบต่อต่อวิทยาลัยในสังกัดของสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ในด้านบุคลากรและนักศึกษาในวิทยาลัย การกำหนดนโยบายของวิทยาลัย การบริหารทรัพยากรบุคคล ชุมชน/สังคม และการเงินและงบประมาณ

2. โมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายนอก 3 ตัว คือ **ลักษณะของวิทยาลัย** วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ 1) โครงสร้างการบริหาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.46 2) การใช้เทคโนโลยี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.54 3) วัฒนธรรมองค์กร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.60 **ลักษณะบุคคล** วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ 1) ความเพียร นักวิชาการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.54 2) ภาวะผู้นำมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.63 **บริหารจัดการ** วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ 1) นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.56 2) การติดต่อสื่อสารมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.63 3) การเงินและงบประมาณมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.60 4) การบริหารทรัพยากรบุคคลมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.59 ดังนั้นตัวแปรสังเกตได้ภาวะผู้นำ และการติดต่อสื่อสารมีค่าน้ำหนักสูงสุดเท่ากัน สำหรับตัวแปรแฝงภายในประกอบด้วย 2 ตัว คือ **ผลกระทบต่อบุคคล** วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัว คือ 1) ผลกระทบต่อบุคลากรและนักศึกษาในวิทยาลัยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.86 **ผลกระทบต่อการบริหารจัดการ** วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ 1) ผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายของวิทยาลัยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.58 2) ผลกระทบต่อการบริหารทรัพยากรบุคคลมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.62 3) ผลกระทบต่อชุมชน/สังคมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.65 4) ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณของวิทยาลัยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.66 ดังนั้นตัวแปรสังเกตได้ผลกระทบต่อบุคลากรและนักศึกษาในวิทยาลัยมีค่าน้ำหนักสูงสุด

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกันโดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 147.05 ท้องศาอิสระ (df) เท่ากับ 62 ค่า ($\chi^2/df = 2.37, P=0.00$) ดังนั้น GFI เท่ากับ 0.97 ดังนั้น AGFI เท่ากับ 0.95 ดังนั้น CFI เท่ากับ 1.00 ค่า RMR เท่ากับ 0.039 ดังนั้น PGFI เท่ากับ 0.57 ดังนั้น NFI เท่ากับ 1.00 ดังนั้น PNFI เท่ากับ 0.68 และค่า RMSEA เท่ากับ 0.043 ตัวแปรทั้งหมดของโมเดล สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขได้อย่างร้อยละ 73

ขึ้นไป ซึ่งโมเดลที่ได้แสดงให้เห็นว่า**การบริหารจัดการ**มีอิทธิพลทางตรงด้านบวกต่อผลกระทบต่อบุคคลและ ผลกระทบต่อการบริหารจัดการ แล้วยังมีอิทธิพลทางอ้อมกับผลกระทบต่อการบริหารจัดการ ดังนั้นการประกันคุณภาพของวิทยาลัยต้องกำหนดเป็นนโยบายสำคัญ มีการวางแผนกลยุทธ์และนำสู่การปฏิบัติ ทุกภารกิจจะต้องสื่อสารให้กับบุคลากรเข้าใจ ผู้บริหารต้องการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ **ลักษณะของวิทยาลัย**มีอิทธิพลทางตรงด้านลบต่อผลกระทบต่อบุคคล และ ผลกระทบต่อการบริหารจัดการ แล้วยังมีอิทธิพลทางอ้อมกับผลกระทบต่อการบริหารจัดการ ดังนั้นการจัดโครงสร้างการบริหารควรมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเปลี่ยนแปลงของบริบทในสังคม การใช้เทคโนโลยีเน้นที่สะดวกใช้ ระบบสารสนเทศที่ง่ายต่อการปฏิบัติงานเพราะหากมีระบบที่ยุ่งยากซับซ้อนจะส่งผลกระทบต่อการประกันคุณภาพในเชิงลบได้ และวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นเรื่องคุณภาพของงานโดยไม่ได้พัฒนาบุคลากร ระบบและกลไกในการดำเนินการ การสนับสนุนในปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ อย่างเพียงพอจะส่งผลกระทบในด้านลบต่อการประกันคุณภาพได้ **ลักษณะบุคคล**มีอิทธิพลทางตรงด้านลบต่อผลกระทบต่อบุคคล แล้วยังมีอิทธิพลทางอ้อมกับผลกระทบต่อการบริหารจัดการ ดังนั้นการมีภาวะผู้นำ และความเป็นนักวิชาการของบุคลากรในองค์กรต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจ การที่มีผู้นำในองค์กร มีนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญจำนวนมาก ผู้บริหาร และบุคลากรต้องมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือ ต้องมีทั้งผู้นำ และผู้ปฏิบัติที่สามารถร่วมงานกันด้วยดีจะทำให้งานประกันคุณภาพประสบความสำเร็จ

ภาพประกอบ 1 โมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1. การประกันคุณภาพส่งผลกระทบต่อวิทยาลัยใน 2 ด้าน คือ 1) **ผลกระทบต่อบุคคล** วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัว คือ 1) ผลกระทบต่อบุคลากรและนักศึกษาในวิทยาลัย 2) **ผลกระทบต่อการบริหารจัดการ** วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ 1) ผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายของวิทยาลัย 2) ผลกระทบต่อการบริหารทรัพยากรบุคคล 3) ผลกระทบต่อชุมชน/สังคม 4) ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณของวิทยาลัย โดยส่งผลกระทบต่อบุคลากรและนักศึกษาในวิทยาลัยมีค่าน้ำหนักสูงสุด สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการประกันคุณภาพของวิทยาลัยฯ มี 3 ด้าน คือ 1) **ลักษณะของวิทยาลัย** วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ 1) โครงสร้างการบริหาร 2) การใช้เทคโนโลยี 3) วัฒนธรรมองค์กร 2) **ลักษณะบุคคล** วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ 1) ความเป็น นักวิชาการ 2) ภาวะผู้นำ 3) **บริหาร**

จัดการ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ 1) นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์ 2) การติดต่อสื่อสาร 3) การเงินและงบประมาณ 4) การบริหารทรัพยากรบุคคล โดยตัวแปรสังเกตได้ภาวะผู้นำ และการติดต่อสื่อสารมีค่าน้ำหนักสูงสุดเท่ากัน

ดังนั้นวิทยาลัยต้องสร้างภาวะผู้นำให้กับบุคลากรภายในวิทยาลัย การสร้างวัฒนธรรมองค์การในการทำงานอย่างมีคุณภาพจะทำให้การประกันคุณภาพของวิทยาลัยประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ต้องพัฒนาความสามารถบุคลากรในการติดต่อ สื่อสารในการทำงานจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การประกันคุณภาพของวิทยาลัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณในการดำเนินการอย่างเพียงพอ โครงสร้างการบริหารของวิทยาลัยต้องเอื้อต่อการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายและแผนอย่างชัดเจน บริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน การปฏิบัติงานของสายสนับสนุน คณาจารย์ และบุคลากร ต้องมีผลงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อแสดงถึงความสามารถทางวิชาการ

2. โมเดลเชิงสาเหตุผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายนอก 3 ตัว คือ ลักษณะของวิทยาลัย ลักษณะบุคคล การบริหารจัดการ ตัวแปรแฝงภายใน 2 ตัว คือ ผลกระทบต่อบุคคล และ ผลกระทบต่อการบริหารจัดการ ซึ่ง**การบริหารจัดการ**มีอิทธิพลทางตรงด้านบวกต่อผลกระทบต่อบุคคล และ ผลกระทบต่อการบริหารจัดการ แล้วยังมีอิทธิพลทางอ้อมกับผลกระทบต่อการบริหารจัดการ **ลักษณะของวิทยาลัย**มีอิทธิพลทางตรงด้านลบต่อผลกระทบต่อบุคคล และ ผลกระทบต่อการบริหารจัดการ แล้วยังมีอิทธิพลทางอ้อมกับผลกระทบต่อการบริหารจัดการ **ลักษณะบุคคล**มีอิทธิพลทางตรงด้านลบต่อผลกระทบต่อบุคคล แล้วยังมีอิทธิพลทางอ้อมกับผลกระทบต่อการบริหารจัดการ

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากข้อค้นพบว่าลักษณะของวิทยาลัย มีอิทธิพลทางตรงด้านลบต่อผลกระทบต่อบุคคล และ การบริหารจัดการ แสดงให้เห็นว่าการจัดโครงสร้างการบริหารขาดความยืดหยุ่นมีความยุ่งยากในการประสานงาน การใช้เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศในการประกันคุณภาพไม่สะดวก ยุ่งยากซับซ้อน ปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆไม่เพียงพอจึงควรมีการทบทวนและพัฒนาทั้งด้านโครงสร้างการบริหาร เทคโนโลยีสารสนเทศในการประกันคุณภาพ และปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆในการดำเนินงานประกันคุณภาพวิทยาลัยอย่างเพียงพอ

2. จากข้อค้นพบว่าลักษณะบุคคลมีอิทธิพลทางตรงด้านลบต่อผลกระทบต่อบุคคล แล้วยังมีอิทธิพลทางอ้อมกับผลกระทบต่อการบริหารจัดการ แสดงให้เห็นว่าวิทยาลัยยังขาดกลยุทธ์ในการการสร้างภาวะผู้นำ และความเป็นนักวิชาการของบุคลากร และนักศึกษาในงานประกันคุณภาพ จึงควรมีการทบทวนและค้นหากลยุทธ์ในการสร้างผู้นำที่มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่องานประกันคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ เอี่ยมชัย. (2547). หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตแนวใหม่ : กรณีศึกษาการประเมินผลกระทบของหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2537 สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กิตติยา สืออ่อน. (2547). โมเดลเชิงสาเหตุประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสำหรับกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธงทอง จันทรางศุ. (2553). มหาวิทยาลัยออกนอกระบบมีผลกระทบต่อเราอย่างไร. กรุงเทพฯ: บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

- ปรัชญา เวสารัชช์. (2552). รายงานการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- รจนา รอดเข็ม. (2547). การพัฒนารูปแบบการประเมินประสิทธิภาพของวิทยาลัย ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประยุกต์ตามแนวทางการประเมินองค์การแบบสมดุล. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร. (2553). ปฏิรูปการศึกษา : แนวคิดและข้อเสนอแนะ. กรุงเทพฯ: บริษัท วศิระ จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2552). รายงานผลการพิจารณาการศึกษาของ คณะอนุกรรมการการอุดมศึกษาเรื่องสภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษา
- สุธีระ ประเสริฐสรรพ. (2545). สรรพสิ่งล้วนวิจย. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมเนศ พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.
- Brennan, J. (2012 , January 2). QAA. Retrieved 04 23, 2012, from talking about quality:
www.qaa.ac.uk/improvingHigherEducation/talking-about-quality
- Brent D. Ruben Travis Russ Stacy M. Smulowitz & Stacey L. Connaughton. (2007). Evaluating the impact of organizational self-assessment in higher education : The Malcolm Baldrige/Excellence in Higher Education framework. Leadership & Organization Development Journal , Vol. 28 No. 3, 230-250.
- Dyett, L. T. (2011). A NARRATIVE INQUIRY TO DETERMINE THE IMPACT OF LEARNING COMMUNITIES ON ATTITUDE CHANGE OF DEVELOPMENTAL COLLEGE STUDENTS. Capella University: Doctor of Philosophy.
- Graham, K. A. (2003). The Impact of Knowledge Management Technologies, on Learning Within Organization : An Empirical Analysis. Doctor of Philosophy, School of Business: Florida state University.
- Harvey, L. (2006). Impact of Quality Assurance:Overview of a discussion between representatives of external quality assurance agencies. Quality in Higher Education, Vol. 12, No. 3.
- María José Lemaitre, D. T. (2010, 12 22). QUALITY ASSURANCE. Retrieved 04 23, 2011, from IMPACT OF QUALITY ASSURANCE ON UNIVERSITY WORK : AN OVERVIEW IN SEVEN IBEROAMERICAN COUNTRIES: www.cinda.cl
- Morgan, Angela & Diana Jones. (2009). Perceptions of service user and carer involvement in healthcare education and impact on students' knowledge and practice: A literature review. User involvement in healthcare education 2009; 31, 82–95.
- Poole, S. C. (2011). Analysis of The North Carolina High School to Community College Articulation Agreement's Impact on Student Motivation in a North Carolina High School. Gardner-Webb University: Doctor of Education School of Education.
- Wu, Sizong & Wu, Lingfei. (2008). The impact of higher education on entrepreneurial intentions of university students in China. Journal of Small Business and Enterprise Development(Vol. 15 No. 4), 752-774.
- Yaoming, Gao Z. P. (2009). The Impact of the Evaluation of the Standards of Undergraduate Teaching Work on Teaching at Higher Education Institutions An In. Chinese Education and Society, vol. 42, no. 2, March–April , 86–9